

متن پرسش

سلام علیکم و رحمة الله و برکاته ۱- منظور اسلام از مزدوری که کراهت داره چیست؟ ۲- آیا مسافرکشی مزدوری محسوب میشود و کراهت دارد؟ باتشکر-التماس دعا

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: ظاهراً سؤال جنابعالی یک مسئلهی فقهی است و لذا با یکی از فضلای حوزهی علمیه در میان گذاشتم که عیناً جواب ایشان را خدمتتان ارسال می‌دارم: موفق باشید تعبیر به «مزدوری» از تعبیری نیست که میان فقهاء شیوع داشته باشد و کمتر دیده شده که فقیهی از این کلمه استفاده کرده و آن را مکروه بداند. البته برخی از موارد عقد الاجاره که فقهاء در مسائل «کتاب الاجاره» بیان کرده اند، به عنوان اجاره های مکروه و یا اعمال مکروهی که شبیه اجاره است مطرح گردیده است. مثلاً از شرایط اجاره آن است که وقتی می خواهند شخصی را برای کاری اجیر کنند، لازم است قبل از انجام عمل، هر دو طرف (اجاره کننده - اجیر) مقدار اجاره را مشخص کنند ولی اگر مشخص نشود، مکروه بوده و لازم است اجرةالمثل پرداخت شود. مرحوم سید یزدی (مؤلف کتاب شریف العروة الوثقی) این مورد مکروه را مزدوری نامیده است. بنابر این، «مزدوری» طبق تعریف سید یزدی آن است که اجاره کننده و اجیر، مقدار اجرت خود را قبل از عمل مشخص ننمایند و پس از انجام عمل در آن مورد بخواهند چانه زنی کنند، از این نوع عملکرد طبق برخی روایات نهی شده و عملی مکروه به حساب می آید و گفته شده که لازم است اجرةالمثل پرداخت شود. بر این اساس، مسافر کشی اگر به این شکل باشد که مقدار اجرت و کرایه ی مسیر، قبل از حرکت مشخص بوده و یا مثلاً طبق توافق مسافر و راننده بر اساس تاکسی متر حساب می گردد، مکروه نمی باشد ولی اگر بدون مشخص شدن و همراه با ابهام باشد، مکروه می باشد. البته همان طور که بیان شد، این حکم مختص به مسافر کشی نیست و هر کاری که در آن، اجرتی رد و بدل می شود، بهتر است قبل از عمل مقدار اجرت مشخص گردد تا در پایان عمل نه شخص اجیر تصور کند که حق بیشتری داشت و به او ظلم شده و نه پرداخت کننده مدعی باشد که بیش از حق به تو اداء کردم. همچنین مستحب است که شخصی که قصد پرداخت اجرت را دارد، مقداری بیش از اجرتی که متعهد به پرداخت شده بود اداء کند. جالب این جاست که اگر در همان ابتداء توافق شود و سپس مقداری بیشتر به اجیر پرداخت گردد راضی تر از آن است که بیش از این مقدار، بدون توافق اولیه پرداخت شود. شایان ذکر است که اصطلاح «مزدوری» در عبارات برخی از فقهای معاصر در مورد کسی که کل عمر خود را تحت سلطه ی

دیگران مشغول کار باشد به نحوی که با کرامت انسانی او ناسازگار باشد نیز معنی شده و آن را مکروه دانسته اند.